

MI FÁN TEREM?

Mintafeladat válogatás

1. és 2. osztály

Vicces nyelvtörők

Egészítsétek ki a következő nyelvtörőket a hiányzó állatnevekkel!

A képek segítenek! Mindig a megfelelő számot írjátok be!

csöndben csúszik
csicsóka csúcsára; csipkén
cserlevélen csápja.

Kelekótya
kapirgálva kukorékol
a kikukorékolásig.

Fekete pata
kopog a pepita
patikaköveken.

Rózsaszín
uzsis zacskója.

Jakab kapujában
hatvanhat tarka vak
 ül.

Öt csökönyös kölyök
.

Két kék kőkút körül
ireg-forog törpe tarka
kurta farkú török
.

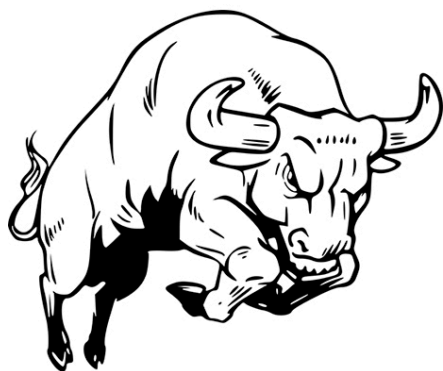
Két kis mókás
makkos-mákos rétest
majszol.

Lali a lila
elalél.

Mi fán terem?

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

MI FÁN TEREM?

- Színezzétek ki azt a felhőt szürkével, amelyben ételnevet találtok!
- Két állatot elfelejtettünk kiszínezni. Színezzétek ki ezeket a valóságnak megfelelően!
- Négy nyelvtörőben egy-egy szín található. Húzzátok alá ezeket a megfelelő színnel!
- Fejezzétek be a következő nyelvtörőt! Sárga bögre,

Rajzoljatok ehhez egy képet!

Tanulás, pénz vagy időjárás?

Rajzoljatok egy könyvet a tanulással, egy napocskát az időjárással, egy pénzérmét pedig a pénzzel kapcsolatos szólások, közmondások mellé!

Mi FÁN Terem?

1. Hallgatva okulsz.

2. Gazdag hízik, szegény fázik.

3. Tudja, mint a miatyánkot.

4. Dér után itt a tél.

5. Májusi eső aranyat ér.

6. Jobb kétszer kérdezni, mint egyszer hibázni.

7. Nem eszi meg a farkas a telet.

8. Boldog, ki másoknak nem adósa.

9. Okos embernek mester a neve.

10. Jobb egy példa száz leckénél.

Mi fán terem?

Ti következtek!

Keressetek még további egy-egy szólást vagy közmondást a jelekhez!

Összekuszált közmondások, szólások

a. Összekeveredtek a szavak az alábbi közmondásokban. Írjátok le helyesen őket! Mindegyik közmondásban van egy felesleges szó, azt húzzátok át zöld x-el!

a. nem fecske egy veréb nyarat csinál

Mi fán terem?

b. ne nézd lónak a nézd
ajándék fogát

-

c. a vak szerelem lát

-

d. álmodik éhes szomjas makkal disznó

-

e. mennykő ver nem csalánba üt a.

-

**b. Párosítsátok össze a képeket a mondatokkal! A mondatok
betűjelét írjátok a képek mellé!**

MI FÁN TEREM?

1.

2.

3.

4.

5.

Egyéni munka 1. és 2. osztály

Ezt a feladatot mindenki önállóan oldja meg külön papíron, és csatolja a feladatlaphoz!

Válassz ki egy olyan állatos és időjárással kapcsolatos közmondást vagy szólást, ami nem szerepelt a feladatlapban! Mindkettőhöz készíts egy-egy képrejtvényt! A/5-ös lapon dolgozz! Hajtsd ketté a lapot! A lap mindkét oldalán dolgozhatsz! Az egyik felén legyen a képrejtvény, a másik felére írd rá a közmondást vagy szólást! Pontozzuk a tartalmi elemeket és a kreativitást is!

MI FÁN TEREM?

Projektmunka 1. és 2. osztály

***Állati közmondások, szólások címmel
készítsetek egy képes tablót A3-as méretben!***

- A címet írjátok fel középre!
- A tablót osszátok 3 részre (lovak, kutyák, +1 szabadon választott állat)
- Mindegyik állatnév alá gyűjtsetek 3-3 szólást vagy közmondást
- A tábló legyen gazdagon illusztrált (rajzok, képek) és nagyon fontos, hogy ti írjátok rá saját kézzel a mondatokat!

Legyetek kreatívak!

MI FÁN TEREM?

3. és 4. osztály

1. Menjünk könyvtárba!

a. Nézzetek utána egy nyomtatott lexikonban vagy szótárban, mit jelent a szólás és a közmondás szó! Írjátok le mindkettő definícióját, és adjatok meg 1-1 példát is!

közmondás:

példa:

szólás:

példa:

b. A felsoroltak közül döntsétek el, melyik a szólás és melyik a közmondás. A szólásokat húzzátok alá zölddel, a közmondásokat narancssárgával!

1. Körmére ég a munka.
2. A hazug embert előbb utolérlik, mint a sánta kutyát.
3. Fogához veri a garast.
4. Lenyeli a békát.
5. Fején találja a szöget.
6. Ki korán kel, aranyat lel.
7. Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra!
8. Nem tesz lakatot a szájára.
9. Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér!
10. Ha Katalin kopog, karácsony locsog.

Könyvtárlátogatás időpontja: -----

Könyvtáros aláírása: -----

Pecset: -----

Mi fán terem?

2. a. Fejezzétek be!

1. Mindenütt jó, de
2. Amit ma megtehetsz,
3. Ki korán kel,
4. Lassú víz,
5. Okosabb enged,

b. Válasszátok ki az egyik közmondást, és készítsétek hozzá egy illusztrációt külön A/4-es lapra! A képre íjátok is rá a közmondást!

3. Tűz és víz

Gyűjtsetek öt szólást vagy közmondást a tűzzel és ötöt a vízzel kapcsolatban! A vizes közmondásokat kézzel, a tüzeseket narancssárgával íjátok!

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

MI FÁN TEREM?

Egyéni munka 3. és 4. osztály

Ezt a feladatot mindenki egyénileg, külön lapon oldja meg, és a nevét írja rá!

Válasszon mindenki egy olyan közmondást, amely szerepelt ebben a feladatlapban! Mindenki különbözőt! Írjatok egy 10-12 soros történetet, amelynek a választott közmondás a címe és a tanulsága! Munkátokat illusztráljátok is!

Projektmunka 3. és 4. osztály

Régen az emberek megfigyelték a természet változásait, az időjáráshoz kapcsolódó különlegességeket. Értékes szólások, közmondások keletkeztek. Például közismert időjárási szólás:

*Hogyha szépen fénylik Vince,
Megtelik borral a pince.*

Készítsetek egy 12 oldalból álló A5-ös méretű könyvecskét, amelyben minden hónaphoz írtok fel egy népies szólást, közmondást, amely az évszakhoz, időjáráshoz, természethez kapcsolódik! Majd rajzoljatok vagy vágjatok ki hozzá egy szép képet, végül pedig magyarázzátok meg a szólást! A borítólapra írtok rá a neveteket, és munkátoknak adjatok címet!

MI FÁN TEREM?

5. és 6. osztály

1. Egészítsétek ki a következő táblázatot!

szó szerinti jelentés	szólás	magyarázat
Szürke kis madarak is hallatják a hangjukat.		
	Fogához üti a garast.	
Brekegő állatot fogyaszt.		
	bakot lő	

2. Zúrzavar a közmondásokban

Az alábbi közmondásokban alaposan összekeveredtek a szavak. Állítsátok helyre a sorrendet! Írjátok le helyesen a közmondásokat! Minden főnevet zölddel írjátok!

1. NÉZD LÓNAK FOGÁT NE AJÁNDÉK A

2. ALJA SOK AZ SOK BESZÉDNEK

3. MEG ÉTVÁGY KÖZBEN AZ JÖN EVÉS

4. ANYJA SZAVÁT NÉMA SEM GYEREKNEK ÉRTI A

MI FÁN TEREM?

5. NEM JUPITERNEK SZABAD AMIT A SZABAD KISÖKÖRNEK

6. MEGESZIK KORPA A KÖZÉ AKI DISZNÓK KEVEREDIK

7. A HA NINCS JÓ SZAMÁR LÓ IS

8. FÚJJA NEM HARASZT SZÉL HA NEM A ZÖRÖG A

9. SZÁNTÁST NEM CIGÁNY SZOKTA A A

10. A AZ CSIZMA KERÜL HOGY ASZTALRA

3. Mai magyar

Nagyon sok szólásunk és közmondásunk tartalmaz olyan szavakat, amelynek a jelentését nem értjük, hiszen már rég kihalt a szó a mindennapi nyelvhasználatból, vagy éppen tájnyelvi kifejezésről van szó. A következő szólásokban lévő régies szavak jelentését kell most megadni.

Megfeji az ágast:

A begyében

van: _____

Egy gyékényen árul

valakivel: _____

MI FÁN TEREM?

Nem káptalan a fejem: _____

Fabatkát sem

ér: _____

Tótágast

áll: _____

Érti a csíziót

: _____

Fenn az ernyő, nincsen

kas: _____

Én tettem le a

garast: _____

Egyéni munka 5. és 6. osztály

Ezt a feladatot mindenki egyénileg oldja meg külön papírra és írja rá a nevét!

Természetismeret órán kiselőadást tartotok a lóról, a lovaglás szépségéről. Írjatok egy egyoldalas fogalmazást erről a témáról úgy, hogy előadásotokat öt lovakkal kapcsolatos szólással, közmondással teszitek viccessé. A lovas közmondásokat barnával húzzátok alá a fogalmazásotokban!

Projektmunka 5. és 6. osztály

MI FÁN TEREM?

Készítsünk könyvet!

Gyűjtsetek 10 darab olyan közmondást, szólást, amelyben szerepel a TŰZ és VÍZ szó! Készítsetek hozzájuk 1-2 mondatból álló magyarázatokat, majd illusztráljátok is őket! A kész munkákat fűzzétek össze könyvformába! A/5-ös méretben dolgozzatok!

Könyveteknek legyen borítója, címe és a borítón szerepeljen, kik szerkesztették a kiskönyvet.

7. és 8. osztály

1. Az alábbi cikk segítségével oldjátok meg a feladatot!

<http://anyanyelvapolo.hu/elkezdodott-lorincze-lajos-emlekev-jeles-evforduloink-2015-ben/>

2015-ben kerek születésnapjára évfordulóját ünnepeljük az anyanyelvápolás három kiemelkedő alakjának. Lőrincze Lajos és O. Nagy Gábor 100 éve, Montágh Imre pedig 80 éve született. **Az alábbi állításokat színezzétek zölddel, amennyiben Lőrincze Lajosra, sárgával, amennyiben O. Nagy Gáborra, és pirossal, ha Montágh Imrére vonatkoznak!**

1973-tól a Színház és Filmművészeti Főiskolán tanított.

Legismertebb műve a Mi fán terem? – A magyar szólások eredete című könyve.

Nyelvész, a „tanár úr”, aki rádiós műsorai által vált híressé.

Szerkesztője volt a Magyar nyelv értelmező szótárának.

Kodály Zoltán biztatására indította el a Magyar Rádióban az Édes Anyanyelvünk című műsort.

Legismertebb műve a Tiszta beszéd.

Rádióműsorában 5 perces részekre osztva foglalkozott napi nyelvi érdekességekkel.

Gyógypedagógus, logopédus volt.

MI FÁN TEREM?

Szerkesztője volt a Magyar Nyelvőr című folyóiratnak.

Pályája kezdetén siket gyerekekkel foglalkozott.

Részt vett a Magyar nyelvjárások atlasza gyűjtőmunkálataiban.

1915. június 6-án született.

Fiatalon, már harminc éves kora előtt elkezdett lexikológiával, lexikográfiával foglalkozni.

Sok cikket írt szólásmagyarázat, szótörténet témákban.

Módszere segítségével rádiós és televíziós műsorvezetők, valamint színészek generációi tanulták meg az érthető beszédet és helyes kommunikációt.

2. Bemelegítés

Szüleitek talán még megértik, hogy miről is beszélgettek egymással az interneten, de nagymamáitok, nagypapáitok számára már teljesen ismeretlen szavakat használtok. De ti sem értitek meg, mit is akar nagyapa tőletek, amikor ezt mondja: "No, kisunokám, menj be a sufniba, ott van az ár a sparhelt mellett lévő kredencben! Hozd ide légy szíves!" Most fordítsatok le néhány általatok használt kifejezést úgy, hogy a nagyszüleitek is megértsék!

szörfözök a neten:_____

szupi:_____

mákunk van:_____

húzzunk bele:_____

tablet:_____

Vágod?_____

vd:_____

szeri:_____

valszeg:_____

grat:_____

Mi fán terem?

(Az idézet forrása: Horváth Balázs / Nagyfati, unoka: Két nemzedék találkozása avagy a szlengek keveredése)

Ti is biztos ismertek és használtok ilyen kifejezéseket. Gyűjtsetek össze 7 darabot, majd magyarázzátok is meg őket!

Internetes szavak, rövidítések:	Értelmezésük:

3. Fás közmondások

Tegyetek rendet! Színezzétek ki azonos színekkel az egy közmondáshoz tartozó szavakat, majd írjátok a közmondásokat a jelentésük mellé!

fába	tűzre	szorult	a
Rossz	Nagy	hátán	látja
Nem	Fát	a	az
féreg	a	tesz	lehet
fától	vágta	Ordít	mint
a	fejszét	erdőt	vágni
fát	a	fába	

MI FÁN TEREM?

Nehéz dologra vállalkozik. -

Nagyon hangosan ordít. -

Minden bántást eltűr -

Csínyet követ el -

Belevész a részletekbe -

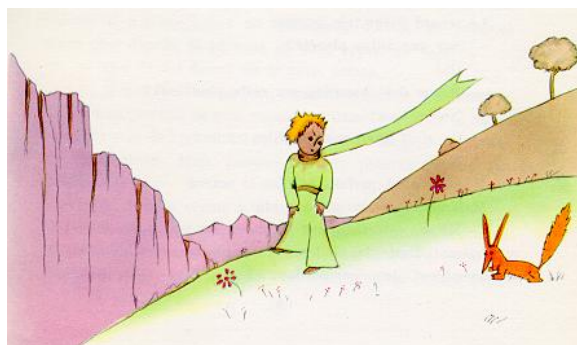
Egyéni munka 7. és 8. osztály

Ezt a feladatot mindenki egyénileg, külön lapon oldja meg és a nevét írja rá!

„Barátot szerencse hoz, szükség próbál.”

Ezt a feladatot mindenki egyénileg, külön lapra oldja meg, és írja rá a nevét!

Mi fán terem? - mintafeladat válogatás 18.

MI FÁN TEREM?

A világ egyik legnépszerűbb könyve *A kis herceg*. Az író legjobb barátjának ajánlotta a könyvet. Egyik jelenetben a róka a barátságról beszél a kis hercegnek.

Olvassátok el azt a részletet a könyvből (például a Magyar Elektronikus Könyvtárban), amelyben a kis herceg megismerkedik a rókával. Foglaljátok össze 5-6 mondatban a saját szavaitokkal, mit mond a róka a barátságról! Számotokra mit jelent a barátság? Írjátok le 5-6 mondatban!

Írásotokat gazdagítsátok barátságról szóló közmondásokkal, szólásokkal (legalább három, legfeljebb öt közmondás szerepeljen munkátokban. Ezeket húzzátok alá)!

Projektmunka 7. és 8. osztály

Csalímeseírás

Írjatok egy csalímest, amely a következő szólás köré épül: Nagy fába vágja a fejszéjét. A mese terjedelme 10 mondat legyen, és készítsetek hozzá illusztrációt is! A mesének adjatok címet!

Engedjétek el fantáziátokat, legyetek kreatívak!

Külön lapra dolgozzatok!

9-12. osztály

1. Fejezzétek be, és magyarázzátok meg a következő közmondásokat!

A szem a lélek _____ .

Mi fán terem? - mintafeladat válogatás 19.

MI FÁN TEREM?

Magyarázat:

A vak tyúk is -----.

Magyarázat:

Más szemében a szálkát is meglátja, a -----.

Magyarázat:

Szemet szemért, -----.

Magyarázat:

Több szem -----.

Magyarázat:

Szemesnek áll -----.

Magyarázat:

2. Irodalmi szállóigék

Kinek melyik művéből származnak az alábbi szállóigévé vált sorok? Melyik lóg ki a sorból és miért? Húzzátok alá!

1) Vétkesek közt cinkos, aki néma. –

2) Én nem ilyen lovat akartam. –

MI FÁN TEREM?

3) Az igazat mondd, ne csak a valódit. –

4) Sírva vigad a magyar. –

5) Az oroszok már a spájzban vannak. –

6) Ritka, mint a fehér holló. –

7) Helyes a bögés, oroszlán! –

8) A gép forog, az alkotó pihen. –

Miért az lóg ki a sorból?

3. Mit jelenthetnek ezek az idegen szavak? Húzzátok alá! Mindegyikre írjatok egy példamondatot, amelyben szerepel az adott szó. A megadott szavakat húzzátok alá!

1. INCIDENS – váratlan, kellemetlen esemény vagy karmester?
2. DEVALVÁLÓDIK – eltér, elhajlik a szabályostól vagy értékét veszíti?
3. RANDOM – véletlenszerűen kiválasztott vagy hirtelen rajtaütés?
4. DEROGÁL – méltóságán alulinak tartja vagy épp csak, hogy megfelel neki?

MI FÁN TEREM?

5. HIMPELLÉR – nőiesen öltözködő férfi vagy semmirekellő ember?
6. BIBLIOGRÁFIA – a biblia tudománya vagy egy tanulmányhoz felhasznált szakirodalom listája?
7. HEZITÁL – vélekedik valahogyan vagy tétovázik?
8. MIMIKRI – alkalmazkodás a környezethez vagy az arckifejezések összessége?
9. KAKOFÓNIA – különös félelem a majmoktól vagy rossz hangzás?
10. KURBLI – egy múzeum igazgatója tréfás névvel vagy hajtókar?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Egyéni munka 9-12. osztály

Mi fán terem? - mintafeladat válogatás 22.

MI FÁN TEREM?

Ezt a feladatot mindenki egyénileg, külön lapon oldja meg és a nevét írja rá!

Az alábbi magyar közmondások közül válasszon ki mindenki kettőt, és mindegyikhez írjatok a mai magyar közéletből, politikából, kultúrából, napi hírekből egy-egy olyan eseményt, helyzetet, amely jól szemlélteti az adott közmondás jelentését. 3-4 mondatban indokoljátok meg, magyarázzátok meg, miért illik az adott esemény, helyzet a közmondáshoz! Külön lapra dolgozzatok!

Pontozzuk a példa aktualitását, valamint hogy pontosan illeszkedik-e a közmondás és a példa, és a magyarázat érthető-e.

Projektmunka 9-12. osztály

„Utánam a vízözön”

Készítsetek egy A/3-as plakátot, amelyen 14-18 éves gyerekek figyelmét hívjátok fel a környezettudatos életmódra. A szórólapnak adjatok saját címet, és a szöveges részben szerepeljen legalább három, de legfeljebb öt szólás, közmondás, amelyet mondanivalótok kiemelésére, tudatosítására használtok fel, esetleg általuk viccesebb lesz a közlendő. Munkátokat illusztráljátok a témának megfelelően.

A plakátot hajtsátok ketté, és A4-es borítékban postázzátok a feladatlappal!